

METAFORE IZ ANGLEŠKEGA VOJAŠKEGA IZRAZOSLOVJA

Ne vem, ali je dejstvo, da prebijem veliko časa sama na poti v avtomobilu, krivo za to, da poleg spremljanja pesmi na radiu te tudi zares poslušam, ali je to tako imenovana poklicna deformacija. Verjetno bo oboje, saj vsako pesem, ki jo slišim, že analiziram in razmišljam, kako bi jo lahko uporabila pri poučevanju (npr. ta pesem ima veliko primerov za preteklik, ta pove zgodbo in uporablja veliko določenega besedišča, ta bi bila primerna za začetnike itn.). Tako mi je prišla na uho tudi pesem Titanium, v kateri je slišati kar nekaj vojaških izrazov. Dejstvo, da pesem sploh ne poje o vojaških zadevah, je spodbudilo nastajanje tega članka. V njej je namreč uporabljeno veliko prisposodob oziroma metafor, ki izvirajo iz vojaškega izrazoslovja, tema pesmi pa s tem nima prav nobene povezave.

V omenjeni pesmi se pojavijo naslednje besede ali besedne zveze: fire away (streljati), take aim (nameriti), bullets (naboji), ricochet (odbiti se), shoot down (sestreliti) in bulletproof (neprebojen). Na prvi pogled bi lahko rekli, da poje o tem, kakšen je običajen dan na fronti, pesem pa v resnici razlaga, da čeprav nam življenje lahko predstavlja veliko preizkušnjo ali nam kdo hoče škodovati (fire away, take your aim), se za to ne zmenimo (all your bullets ricochet) in ostanimo trdni (you shot me down but I get up, I'm bulletproof).

Če pobrsamo po internetu, lahko najdemo veliko fraz, ki izvirajo iz vojaškega življenja in so se prenesle v vsakodnevno rabo. Že samo življenje večkrat vidimo kot bitko »life is a (an uphill) battle« in če želimo nekoga spodbuditi, naj se bori (fight) in pri tem vztraja, mu lahko rečemo »soldier on«. Iz preteklosti lahko vzamemo besedo »a spearhead«, pri kateri danes ne bomo pomislili na konico sulice, temveč na neko-

ga, ki vodi, ki je na čelu. Če komu rečete »get off/on your high horse«, ga ne podite gor ali dol z visokega konja, temveč mu želite povedati, da si (naj ne) misli, da ve več kot drugi. Zjutraj večkrat vstanemo z levo, v angleščini pa z napačno nogo, »to get off on the wrong foot«, kar v resnici pomeni, da pri korakanju začneš hoditi z drugo nogo kot preostali in to ni prav dobro, ko korakamo v formaciji. Ko slišimo frazo »you just mark time«, nam nekdo želi povedati, da ne delamo ničesar in le čakamo, da mine čas. V vojaškem izrazoslovju to pomeni korakanje na mestu. Pri taktiki lahko zasledimo izraz »to close ranks«, kar pomeni, da vojaki strnejo vrste za boljšo obrambo proti nasprotniku; enako se lahko izrazimo, ko v vsakdanjem življenju stopimo skupaj za neki cilj ali proti komu ali čemu. Ko želimo čim prej oditi in se umakniti neprijetnim razmeram, lahko uporabimo izraz »to beat a retreat«, kar izhaja iz razmer, ko se vojska umakne zaradi prežeče nevarnosti ali poraza. Prav nam pridejo tudi fraze, povezane z orožjem, ko se z nekom ne strinjamo, »we cross swords with someone«. Dobesedno bi namreč na začetku mečevanja prekrižali meč. Če »we look daggers at someone«, ga prebadamo s pogledom, pri spopadu pa pokažemo oziroma uporabimo bodalo. Iz vojaške hierarhije se je prenesel izraz »the top brass«, ki v vsakdanjem življenju pomeni osebo oziroma osebe na najvišjih položajih. Tudi v vojski izraz »top brass« označuje višje častnike (brass – medenina, še iz časov, ko so imeli nižji čini oznake za čine iz blaga, častniki pa iz medenine). Z izrazom »the rank and file« nasprotno poimenujemo vse osebe v organizaciji, ki niso na najvišjih položajih. V vojaškem okolju so to podčastniki in vojaki, izraz pa menda izvira iz tega, da so vojaki pri korakanju stali eden zraven drugega (rank) in v vrstah (file), medtem ko so bili častniki na zunanjem robu take formacije.

Zakaj smo toliko metafor in prisposodob vzeli prav iz vojaškega življenja, je mogoče komu nerazumljivo. Mogoče je življenje res velika bitka in kot pravi naš rek Po bitki je lahko vsak general. Ali je to res ali pa je le še ena izmed prisposodob? ■

Tanja Debevc, Šola za tuje jezike